

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-552/20-C

Název	Základní škola a Mateřská škola Horní Planá
Sídlo	Jiráskova 186, 382 26 Horní Planá
E-mail	skola@horniplana.cz
IČ	60084731
Identifikátor	600059235
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Eva Dlouhá
Zřizovatel	Město Horní Planá
Místo inspekční činnosti	Jiráskova 186, 382 26 Horní Planá Komenského 179, 382 26 Horní Planá Dobrovodská 81, 382 26 Horní Planá
Termín inspekční činnosti	1. 10. 2020 – 5. 10. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnosti podle § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Horní Planá vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny a dvou školních jídelen. Škola sídlí ve školním areálu a dvou odloučených pracovištích. V jednom z nich se vzdělávají žáci 1. až 3. ročníku a je zde též

školní družina, ve druhém mateřská škola. V mateřské i základní škole se vzdělávají děti místní i z blízkých obcí a také děti z místního dětského domova. K termínu inspekční činnosti poskytovala základní škola vzdělávání 212 žákům, ve školní družině o jednom oddělení bylo zapsáno 30 účastníků a dvoutřídní mateřskou školu navštěvovalo 55 dětí. Umístění školy v pohraniční oblasti představuje komplikaci při zajišťování kvalifikovaných pedagogických pracovníků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy byla jmenována na základě konkurzu k 1. 8. 2018. Přinesla do školy přátelský a otevřený styl řízení, kterým se podařilo stmelit pedagogický sbor. Po nástupu do funkce provedla analýzu stavu školy ve všech zásadních oblastech. V základní škole začalo vedení ve spolupráci s dalšími pedagogy hledat příčiny dlouhodobě neřešených problémů. Byl vytvořen strategický program VIZE, kterým byly promyšleně stanoveny cíle a dílčí kroky ke zlepšení stavu školy. Některé z těchto cílů se již podařilo splnit, na naplnění cílů dlouhodobého charakteru škola systematicky pracuje. Jedním z nich je podpora čtenářské gramotnosti, kterou se daří realizovat zapojením do projektu „Pomáháme školám k úspěchu“. V rámci projektu probíhají potřebné aktivity jako spolupráce s další základní školou, vzdělávání pedagogů a sdílení nových dovedností, obnova fondu vlastní knihovny, zařazování čtenářských dílen do výuky, aktivní zapojení školní družiny a spolupráce s místní knihovnou. Projekt je v počátcích, optimální způsob propojení napříč oběma stupni a jednotlivými předměty škola hledá.

Pedagogický sbor prochází postupnou generační obměnou. Ačkoli se vedení školy intenzivně snaží, nedaří se pro základní školu zajistit dostatek kvalifikovaných pedagogických pracovníků. Tato skutečnost má negativní dopad nejen na průběh vzdělávání žáků, ale též na jejich vzdělávací výsledky. V reakci na toto zjištění ředitelka školy přijala účelná opatření ke zlepšení, vyučující si vypracovali plány pedagogického rozvoje a v rámci dalšího vzdělávání si prohlubují pedagogické dovednosti. Dopad těchto opatření na průběh a zejména výsledky vzdělávání zatím nebyl zaznamenán. Také dosud nebyla ustanovena metodická sdružení podporující vzájemnou spolupráci pedagogů s jasně stanovenými pravomocemi a zodpovědností za plnění dílčích úkolů. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání je málo přehledný, a tím je omezeno jeho efektivní využívání.

Řízením mateřské školy byla pověřena vedoucí učitelka, která je ve funkci prvním rokem. Společně s ředitelkou školy se zabývá identifikací možných rizik i stanovováním priorit a postupně přijímá potřebná opatření. Hospitace realizuje vedoucí učitelka kratšími režimovými vstupy do vzdělávacího procesu, zatím však bez potřebné zpětné vazby. Slabé stránky vzdělávacího procesu nejsou dostatečně zohledňovány v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků. Absolvované semináře se zaměřují jen na úzkou vzdělávací oblast, potřebným tématům není věnována patřičná pozornost. Dílčí nedostatky vykazuje vedení dokumentace.

Díky úzké spolupráci se zřizovatelem má škola velmi dobré materiální podmínky. Zmodernizovaný historický objekt základní školy s účelně řešenými a vybavenými vnitřními prostory s vystavenými pracemi žáků je na vysoké estetické úrovni a vytváří žákům velmi podnětné a příjemné prostředí. Vybavení tříd, odborné učebny s množstvím učebních pomůcek, počítačová technika včetně interaktivních tabulí a sportovní vybavení na chodbách a školním dvoře účelně podporují výchovu a vzdělávání. Naproti tomu vhodné využívání učebních pomůcek a didaktické techniky ve výuce vykazuje prostor ke zlepšení. Děti v mateřské škole mají dostatek hraček a kvalitních didaktických pomůcek, které jsou postupně doplňovány. Zahrada v přírodním stylu podněcuje fantazii a tvořivost dětí. Ve

vybavení mateřské školy chybí více digitální techniky. Daří se spolupráce s rodiči, s místním dětským domovem i dalšími partnery školy. Zapojování školy do akcí obce, spolupráce s místními organizacemi a okolními školami posiluje pocit sounáležitosti žáků a dětí s regionem a přispívá k rozvoji jejich sociálních dovedností.

Vedení školy je úspěšné v získávání dalších finančních prostředků nad rámec příspěvku ze státního rozpočtu a od zřizovatele. Výběrem vhodných dotačních titulů (tzv. šablon) se škole podařilo získat prostředky v přímé návaznosti na potřeby žáků a dětí. Jsou tak zajištěny tři školní asistentky, doučování pro žáky ohrožené školním neúspěchem, některé zájmové aktivity a další.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitace probíhaly napříč oběma stupni základní školy i vyučovacími předměty. Mezi jednotlivými vyučujícími byly značné rozdíly nejen z hlediska využívání vhodných forem a metod výuky, ale též z hlediska hodnocení či přístupu k žákům. Výuka v hospitovaných hodinách zpravidla probíhala v pozitivní pracovní atmosféře. Žáci dodržovali nastavená pravidla, většinou vyučujících se dařilo vytvářet přátelské prostředí podporující učení založené na vzájemném respektu a důvěře.

V hospitovaných hodinách často nevhodně převažovala frontální výuka, aktivita byla zejména na straně vyučujícího. Učitelům se zpravidla nedařilo účelně zapojit do výuky všechny žáky, výuka proto nebyla dostatečně efektivní. Mírně lepší situace byla ve většině hodin 1. stupně. Někteří vyučující zařazovali též samostatnou práci žáků či práci ve dvojici, celkově však byl důraz na aktivitu žáků uplatňován v malé míře a motivace žáků k učení tak byla snižována. Výuka byla orientována zejména na předávání informací. Rozvoji dovedností a funkčních gramotností a formování postojů často nebyla věnována potřebná pozornost. Odpovídající podpora iniciativy a samostatnosti žáků byla zaznamenána pouze výjimečně. Dostatečný prostor pro vyvozování nového učiva, vyhledávání a třídění informací, navrhování vlastních řešení, diskuzi o problémech a vlastních názorech byl vytvářen pouze ojediněle. Některým vyučujícím se dařilo vhodně využívat zkušenosti žáků, propojovat probíraná témata s reálným životem či využívat mezipředmětové souvislosti. Potřebná podpora názornosti výuky účelným využíváním učebních pomůcek a didaktické techniky se dařila pouze příležitostně. Prostor pro využívání moderních technologií přímo žáky byl vytvářen v omezené míře.

V hospitovaných hodinách se téměř nevyskytovala diferenciací, prostor pro efektivní rozvoj žáků podle jejich možností nebyl vytvářen v potřebné míře. Vyučující nesledují systematicky pokrok jednotlivých žáků, žáci plnili stejné úkoly. Rychlejší žákům byly zadávány další úkoly ojediněle, diferenciací zadání podle náročnosti se objevila také zřídka. Vyučující podporovali žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zejména povzbuzením, motivační pochvalou a poskytnutím více času na splnění úkolů. Větší míra individualizace byla patrná pouze v hodinách s asistenty pedagoga. Cílená podpora plně v souladu s potřebami žáka byla zaznamenána méně často.

Vyučující většinou nedodržovali strukturu vyučovací hodiny. Úvodní motivace ke zvýšení zájmu žáků a stanovení cílů výuky ani závěrečné shrnutí k lepšímu pochopení probíraného tématu se téměř nevyskytovaly. Vyučující měli též rezervy v práci s časem. Zpravidla nestačili dát žákům zpětnou vazbu závěrečným zhodnocením hodiny, pokud proběhlo, mělo spíše formální charakter. Potenciál hodnocení žáků v průběhu výuky obvykle nebyl účelně využitý. Sebehodnocení a vlastní hodnocení žáků posilující zodpovědnost za vlastní vzdělávání bylo zařazeno pouze výjimečně. Účelnou práci s chybou zpravidla vyučující

nevyužívali, v poskytování kvalitní zpětné vazby motivující žáka k další práci je značný prostor ke zlepšení.

Výuku účelně doplňují poznávací exkurze, sportovní a kulturní akce, besedy apod. Dlouhodobé partnerství se školami v Rakousku a Německu posiluje rozvoj jazykových i sociálních dovedností. Odpovídající prostor je věnován environmentálním aktivitám, které podporují zájem o výuku přírodovědných předmětů a přispívají k vytváření zodpovědného přístupu žáků k přírodě. Patříčná pozornost je věnována výuce esteticko-výchovných předmětů. Sportovní aktivity posilují pozitivní vztah k pohybu, náležitá péče je věnována též vytváření zdravého životního stylu.

Na výchovně-vzdělávací činnost školy úzce navazuje vzdělávání ve školní družině, které probíhá formou zájmových a odpočinkových aktivit. Školní družina k nim využívá prostorné samostatné oddělení v odloučeném pracovišti, vzdálenost od školy však narušuje hladší průběh organizace vzdělávání. Důraz je kladen na pravidelný pobyt venku a rozvoj pohybových dovedností, výhodou jsou dobře vybavená venkovní hřiště města. V průběhu hospitační činnosti byli účastníci vhodně vedeni k dodržování pravidel a motivačně podporováni k nabízeným aktivitám. Vzdělávání probíhalo ve vstřícné a přátelské atmosféře, která příznivě ovlivňovala vzájemné vztahy a podporovala spontaneitu i kreativitu účastníků.

Vzdělávání v mateřské škole se vyznačovalo vstřícnou atmosférou, vnímavou k potřebám dětí, zejména těch se znevýhodněním. Pozitivní pozornost, uznání a pochvala podpořily jejich začleňování do kolektivu. Nastavení jasných pravidel včetně jejich dodržování rozvíjelo prosociální postoje dětí a jejich sociální dovednosti vedoucí ke vzájemné spolupráci a respektu. Spontánní činnosti se nenásilně prolínaly s řízenými, jejichž náplní byla individuální práce s dětmi s potřebou podpory v oblasti rozvíjení řeči, myšlení, jemné i hrubé motoriky. Pracovní a výtvarné činnosti byly dětem tematicky blízké a jejich četné zařazování zlepšuje jemnou motoriku a úchop psacího náčiní. Součástí vzdělávací nabídky je pravidelné čtení či vyprávění v příjemné atmosféře, které podporuje porozumění textu, rozvoj představivosti a další klíčové kompetence. Pouze zřídka byl využíván rozhovor problémového charakteru, který by podněcoval děti k hledání vlastních řešení.

Učitelky zohledňovaly individuální tempo a možnosti, ale menší míra promyšlené diferenciací úkolů podle individuálních schopností nepodněcovala děti k širšímu zamyšlení, objevování, samostatnému řešení problémů nebo práci s chybou. Průběžně poskytovaná zpětná vazba nezahrnovala sebehodnocení či vzájemné hodnocení a neumožňovala dětem reflektovat své pokroky a možnosti zlepšování osobních výsledků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola se systematicky zabývá analýzou výsledků vzdělávání prováděnou na základě interního i externího hodnocení, mezi nimiž jsou však výrazné rozdíly. Na základě hodnocení školou dosahují žáci vynikajících výsledků. V loňském školním roce 101 žáků prospělo s vyznamenáním, 94 žáků prospělo, neprospívající žáky škola neměla. Hledání příčin rozdílů mezi interním a externím hodnocením a přijímání opatření ke zlepšení je jedním z nejvýznamnějších přínosů nové ředitelky. Pozitivní dopad přijatých opatření se zatím neprojevil.

Ve škole se vzdělávají žáci s 1. až 3. stupněm podpůrných opatření a řada žáků s dalšími speciálními vzdělávacími potřebami. Funkcí výchovného poradce a školního metodika prevence je však nevhodně pověřena jedna osoba, a proto se nedaří vždy plnit všechny úkoly v potřebné kvalitě. Z neucelenosti metodického vedení pedagogických pracovníků plyne

částečná nejednotnost pedagogických postupů při poskytování podpory žákům se speciálními vzdělávacími potřebami ve výuce. Ani dokumentace výchovného poradenství, která má spíše formální charakter, neposkytuje pedagogickým pracovníkům vždy potřebnou oporu. Naproti tomu podpora poskytovaná žákům mimo vyučovací hodiny v rámci pedagogické intervence a různými formami doučování svou funkci plní dobře.

Ačkoliv se ve škole vzdělávají žáci z velmi rozdílných sociokulturních podmínek, škole se daří minimalizovat projevy rizikového chování. Jednotný přístup pedagogů, jasně nastavená pravidla a důsledné monitorování projevů žáků vytváří ve škole bezpečné prostředí, kde se problémy daří zachytit a úspěšně řešit hned v počátcích. Vhodně vybrané akce realizované externími subjekty účelně přispívají k dobrým výsledkům prevence rizikového chování.

Škola motivuje žáky k dosahování dobrých vzdělávacích výsledků nabídkou různých předmětových olympiád a rozmanitých soutěží. Žáci dosahují výraznějších úspěchů zejména ve sportovních disciplínách.

Mateřská škola sleduje a vyhodnocuje výsledky vzdělávání jak na úrovni školy, tak na úrovni dosažených výsledků jednotlivých dětí. K posouzení úrovně individuálních schopností v učení jsou využity záznamové archy, mapující pokroky v učení, jejichž účelnost je zatím neefektivní, neboť nestanovují záměry pro další rozvoj a konkrétní výstupy potřebné k plánování diferencované vzdělávací nabídky. I přes to byly vytvořeny podmínky pro stimulaci a intervenci vzhledem k potřebám většiny dětí. Pozitivní jsou výsledky v podpoře sociokulturní adaptace se zaměřením na zapojení do třídního kolektivu a pomoc v komunikaci. Děti s podpůrným opatřením třetího stupně se vzdělávají podle individuálního vzdělávacího plánu a za podpory asistentek pedagoga dosahují pokroků. Vhodnými způsoby byly rozvíjeny všechny základní gramotnosti, zejména sociální dovednosti. Přírodovědná gramotnost je velmi dobře podporována prostřednictvím přirozeného a zprostředkovaného poznávání přírodního okolí. Škola posiluje u dětí zdraví a psychickou pohodu a napomáhá výchově ke zdravému životnímu stylu. Dětem plnicím povinné předškolní vzdělávání je věnována pozornost v intenzivní přípravě na přechod do základního vzdělávání.

Závěry

Vývoj školy

- Před dvěma lety byla jmenována nová ředitelka školy.
- S jejím příchodem začala škola pracovat na dlouhodobém programu VIZE zaměřeným na zlepšování výsledků vzdělávání žáků, podporu čtenářské gramotnosti a rozvoj pedagogických dovedností jednotlivých pedagogů formou plánů pedagogického rozvoje.
- V posledních letech trvale roste počet žáků v základní škole.
- Probíhá průběžná generační obměna pedagogického sboru, navzdory snahám školy se dlouhodobě nedaří zajistit dostatek kvalifikovaných pedagogů.
- Ve škole došlo ke změně na pozici výchovné poradkyně, v mateřské škole působí prvním rokem nová vedoucí učitelka.
- Škola pokračuje v dlouhodobě ověřených aktivitách – např. spolupráce se zahraničními školami.
- Zlepšily se materiální podmínky vzdělávání a byla revitalizována zahrada mateřské školy, v základní škole se zkvalitnilo zázemí v oblasti ICT včetně pořízení interaktivních tabulí

Silné stránky

- Strategický program rozvoje školy, který vychází z analýzy dosažených výsledků žáků a promyšleně stanovuje cíle a dílčí kroky ke zlepšení stavu, je efektivním nástrojem pro zkvalitňování vzdělávání.
- Mateřská škola vytváří s maximální vstřícností všem dětem rovné příležitosti ke vzdělávání a poskytuje vhodné podmínky k zapojení do všech aktivit.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Ve škole působí řada nekvalifikovaných pedagogů, jejich nekvalifikovanost má negativní dopad do průběhu výuky a výsledků vzdělávání žáků.
- Vyučující nevyužívají v potřebné míře aktivizující metody a formy práce, není vždy vytvářen dostatečný prostor pro samostatnost a iniciativu žáků ani pro rozvoj klíčových kompetencí.
- Vyučující ve výuce nevyužívají v potřebné míře diferenciaci a nerozvíjejí vždy plně potenciál žáků. Nevěnují v potřebné míře pozornost formativnímu hodnocení (sebehodnocení, vzájemné hodnocení žáků, hodnocení individuálního pokroku), které u žáků cíleně posiluje zodpovědnost za vlastní vzdělávání.
- Činnost školního poradenského pracoviště není dostatečně efektivní a negativně se promítá do kvality podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v přímé výuce. Doporučení školských poradenských zařízení nejsou vždy respektována v plném rozsahu, vzdělávací potenciál žáků není optimálně využíván.
- Využití pedagogické diagnostiky v mateřské škole není efektivní, není zaměřeno na maximální rozvoj potenciálu jednotlivých dětí.

Doporučení

- Více využívat metody a formy práce směřující k vyšší aktivizaci žáků, podporovat jejich iniciativu, samostatnost a rozvoj klíčových kompetencí.
- Důsledně využívat diferenciaci, systematicky sledovat individuální pokrok a rozvíjet potenciál žáků a dětí.
- Účelněji pracovat s chybou, poskytovat žákům zpětnou vazbu využitelnou v dalším procesu učení. Věnovat ve výuce patřičnou pozornost formativnímu hodnocení, které u žáků cíleně posiluje motivaci k další práci.
- Dodržovat strukturu hodiny, vytvářet dostatek prostoru pro úvodní motivaci žáků i pro závěrečné shrnutí a zhodnocení hodiny. Ve větší míře účelně využívat učební pomůcky a didaktickou techniku.
- Zlepšit činnost školního poradenského pracoviště. Rozdělit funkce výchovného poradce a školního metodika prevence. Zkvalitnit metodickou dokumentaci a metodické vedení pedagogických pracovníků. Důsledněji dodržovat doporučení školských poradenských zařízení.
- Zřídit metodická sdružení k zefektivnění didaktické spolupráce pedagogů. Zpřehlednit školní vzdělávací program pro základní školu.
- Důsledněji sledovat uplatňování poznatků z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve výuce, z hospitační činnosti poskytovat pedagogům efektivní zpětnou vazbu.

- Dále usilovat o zlepšení výsledků vzdělávání žáků a sjednocování interního hodnocení žáků s externím.
- Pokračovat v hledání kvalifikovaných pedagogů.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ke dni 1. 10. 2020
2. Jmenování ředitelky školy od 1. 8. 2018
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ZŠ Horní Planá včetně 4 dodatků s platností od 1. 9. 2019
4. Školní řád základní školy platný od 1. 9. 2019
5. Výroční zprávy za školní roky 2018/2019 a 2019/2020
6. Rozvrh hodin platný k termínu inspekční činnosti
7. Třídní knihy školní roky 2019/2020 a 2020/2021 do termínu inspekční činnosti
8. Záznamy z jednání pedagogické rady školní roky 2019/2020 a 2020/2021 do termínu inspekční činnosti
9. Dokumentace k výchovnému poradenství a prevenci rizikového chování
10. Dokumentace školní družiny
11. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Poznáváme a objevujeme svět“ 2018-2021
12. Další dokumentace mateřské školy
13. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (týkající se odborné kvalifikace)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Jana Kotyzová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Ing. Jana Kotyzová v. r.

PaedDr. Martina Baarová, školní inspektorka

PaedDr. Martina Baarová v. r.

Mgr. Hana Bezděková, školní inspektorka

Mgr. Hana Bezděková v. r.

Mgr. Zdeňka Dufková, školní inspektorka

Mgr. Zdeňka Dufková v. r.

PhDr. Aranka Fořtová, školní inspektorka

PhDr. Aranka Fořtová v. r.

Mgr. Ludmila Hadravová, školní inspektorka

Mgr. Ludmila Hadravová v. r.

Bc. Vladimír Štipl, kontrolní pracovník

Bc. Vladimír Štipl v. r.

V Českých Budějovicích 4. 11. 2020

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Eva Dlouhá, ředitelka školy

.....

V Horní Plané